

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน และปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน โดยศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลในปี พ.ศ. 2542 และปี พ.ศ. 2545 เพื่อตรวจสอบผลการเปลี่ยนแปลงความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานระหว่างช่วงวิกฤตเศรษฐกิจกับช่วงที่เศรษฐกิจมีแนวโน้มดีขึ้น สำหรับข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักร รอบที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 และไตรมาสที่ 1: มกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2545 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี¹⁰ ประชากรของการศึกษาในครั้งนี้ได้นำมาถ่วงน้ำหนักเพื่อปรับตัวอย่างข้อมูลในการสำรวจให้เป็นตัวแทนของประชากรทั่วราชอาณาจักร โดยในปี พ.ศ.2542 มีประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป (เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานรวมและเป็นผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน) จำนวน 45,528,840 คน (จำนวนไม่ถ่วงน้ำหนัก 125,629 คน) และในปี พ.ศ.2545 จำนวน 47,441,734 คน (จำนวนไม่ถ่วงน้ำหนัก 166,515 คน)

ตัวแปรตามของการศึกษา คือ ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน ส่วนตัวแปรอิสระแบ่งเป็น ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ และอายุ และลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน อาชีพ รายได้ของลูกจ้าง เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัย

ผู้ศึกษาใช้โปรแกรม SPSS version 11.5 ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลได้แยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของข้อมูล และความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานโดยใช้อัตราร้อยละ และส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานกับลักษณะทางประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 โดยใช้วิธีวิเคราะห์ตารางไขว้ และใช้ตัวแปรอายุ ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรควบคุม โดยผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ลักษณะทั่วไปของข้อมูล

¹⁰ ปัจจุบัน สำนักงานสถิติแห่งชาติ สังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ประชากรวัยแรงงานในปี พ.ศ.2542 เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเล็กน้อยเช่นเดียวกันในปี พ.ศ.2545 โดยประชากรวัยแรงงานมีอายุเฉลี่ย 37.69 ปี และ 38.29 ปี และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 16.36 และ 16.45 (ตามลำดับ) ส่วนอายุต่ำสุด 15 ปีและอายุสูงสุด 98 ปีเท่ากันทั้งในปี พ.ศ.2542 และในปี พ.ศ.2545 นอกจากนี้พบว่า ในทั้งสองปี ประชากรวัยแรงงานมีสถานภาพสมรสเป็นผู้สมรส (ประมาณ 2 ใน 3) เท่ากัน โดยในปี พ.ศ.2542 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 4.22 คน และในปี พ.ศ.2545 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 4.13 คน และประชากรวัยแรงงานทั้งในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา และมีสถานภาพการทำงานเป็นผู้ไม่ได้ทำงานและเป็นผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพ และเป็นลูกจ้างที่มีรายได้มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไปในสัดส่วนสูงสุด ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชนบท และอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในสัดส่วนสูงสุด

5.1.2 ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน

5.1.2.1 ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานและหลักสูตรที่ต้องการได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ

ในการสำรวจความต้องการพัฒนาขีดความสามารถด้านต่างๆของประชากรวัยแรงงานพบว่า ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานส่วนใหญ่ไม่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ร้อยละ 78.8 และร้อยละ 79.4 ตามลำดับ) ส่วนประชากรวัยแรงงานที่มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 21.2 และร้อยละ 20.6 ตามลำดับ ซึ่งสังเกตพบว่า ในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงจากเดิมเล็กน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นด้วยสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้น สำหรับหลักสูตรที่ประชากรวัยแรงงานในทั้งสองปีมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด คือ หลักสูตรคหกรรม/ศิลปหัตถกรรม (ร้อยละ 43.0 และร้อยละ 32.2 ตามลำดับ) รองลงมาเป็นหลักสูตรช่างอุตสาหกรรม (ร้อยละ 36.4 และร้อยละ 28.7 ตามลำดับ) จะเห็นได้ว่าหลักสูตรสองอันดับแรกที่ประชากรวัยแรงงานในปี พ.ศ.2545 มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุดมีแนวโน้มลดลงจากปี พ.ศ.2542 เช่นกัน ส่วนหลักสูตรที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากเดิมมีดังนี้ หลักสูตรเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 11.8 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.1) หลักสูตรคอมพิวเตอร์/เทคโนโลยี (ร้อยละ 5.1 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.9) และหลักสูตรพาณิชยกรรม/ภาษาศาสตร์/การโรงแรมและการท่องเที่ยว (ร้อยละ 3.7 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 6.1) ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะหลักสูตรดังกล่าวจะทำให้ประชากรวัยแรงงานเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน เพราะมีความรู้ด้าน

คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีและภาษาตามแนวโน้มความต้องการของอาชีพต่างๆในปัจจุบัน ดังนั้น ประชากรวัยแรงงานจึงมีแนวโน้มต้องการพัฒนาทักษะการทำงานในด้านนี้เพิ่มขึ้นจากเดิม

5.1.2.2 หลักสูตรที่ต้องการได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ จำแนกตามลักษณะทางประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

ลักษณะทางประชากร

1) เพศ ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานเพศชายมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรช่างอุตสาหกรรมในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 68.3 และร้อยละ 52.7 ตามลำดับ) ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานเพศหญิงมีความต้องการที่จะพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรคหกรรม/ศิลปหัตถกรรมในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 80.7 และร้อยละ 60.2 ตามลำดับ) สำหรับหลักสูตรเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์, หลักสูตรพาณิชยกรรม/ภาษาศาสตร์/การโรงแรมและการท่องเที่ยว และหลักสูตรคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี พบว่า ประชากรวัยแรงงานทั้งเพศชายและเพศหญิงมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในด้านดังกล่าวในสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากเดิม

2) อายุ ในปี พ.ศ. 2542 และปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปีมีความต้องการได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรช่างอุตสาหกรรมในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 44.1 และร้อยละ 34.4 ตามลำดับ) ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 25 – 44 ปีมีความต้องการได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรคหกรรม/ศิลปหัตถกรรมในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 45.9 และร้อยละ 39.2 ตามลำดับ) เช่นเดียวกันในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 45 – 64 ปี และประชากรวัยแรงงานที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปที่มีความต้องการได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในด้านคหกรรม/ศิลปหัตถกรรมในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 40.0 และร้อยละ 45.9 ตามลำดับ) และในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 45 – 64 ปี และประชากรวัยแรงงานที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2542 (ร้อยละ 46.4 และร้อยละ 58.6 ตามลำดับ)

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

1) สถานภาพสมรส ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรช่างอุตสาหกรรมในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 49.9 และร้อยละ 37.6 ตามลำดับ) ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้สมรสและผู้เป็นหม้าย

หย่าและแยกกันอยู่มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรทหกรรม / ศิลปหัตถกรรมใน สักส่วนสูงสุด

2) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คนและระหว่าง 4 – 6 คนมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรทหกรรม/ศิลปหัตถกรรมในสักส่วนสูงสุด ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไปมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรช่างอุตสาหกรรมในสักส่วนสูงสุด

3) ระดับการศึกษา ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่ไม่มีการศึกษาและมีระดับการศึกษาประถมศึกษาที่มีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรทหกรรม/ศิลปหัตถกรรมในสักส่วนสูงสุด ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาที่มีความต้องการได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรช่างอุตสาหกรรมในสักส่วนสูงสุด และประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไปมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรคอมพิวเตอร์ / เทคโนโลยีในสักส่วนสูงสุด

4) สถานภาพการทำงาน พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานเป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัวและลูกจ้างเอกชนมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรช่างอุตสาหกรรมในสักส่วนสูงสุด ในขณะที่ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง, ลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจและผู้ไม่ได้ทำงานมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรทหกรรม/ศิลปหัตถกรรมในสักส่วนสูงสุด ซึ่งแตกต่างจากในปี พ.ศ.2545 กล่าวคือ ประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานเป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัวมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์ในสักส่วนสูงสุด ในขณะที่ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง และผู้ไม่ได้ทำงานมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรทหกรรม/ ศิลปหัตถกรรมในสักส่วนลดลงและลูกจ้างเอกชนมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรช่างอุตสาหกรรมในสักส่วนลดลงด้วยเช่นกัน สำหรับลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรคอมพิวเตอร์/เทคโนโลยีในสักส่วนเพิ่มขึ้น

5) อาชีพ ในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ/บริหาร/วิชาการ, พนักงาน/เสมียน, เกษตรกรและประมงและผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรทหกรรม/ศิลปหัตถกรรมในสักส่วนสูงสุด ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพด้านการค้า/บริการและผู้ประกอบอาชีพในกระบวนการผลิต/

กรรมกรมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรช่างอุตสาหกรรมในสัดส่วนสูงสุด สำหรับในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ/บริหาร/วิชาการ และพนักงาน/เสมียนมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรคอมพิวเตอร์/เทคโนโลยีเพิ่มขึ้นจากเดิม ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพด้านการค้า/บริการและ ผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรคหกรรม/ ศิลปหัตถกรรมในสัดส่วนสูงสุด สำหรับประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพในกระบวนการผลิต/ กรรมกรมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรช่างอุตสาหกรรมในสัดส่วนสูงสุด และเกษตรกรและประมงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรเกษตรกรรม และการเลี้ยงสัตว์ในสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากเดิมด้วยเช่นกัน

6) รายได้ ในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานเป็น ลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่ามีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถใน หลักสูตรคหกรรม/ศิลปหัตถกรรมในสัดส่วนสูงสุด ในขณะที่ลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201-3,600 บาท, ลูกจ้างที่มีรายได้ 3,601-6,000 บาทและลูกจ้างที่มีรายได้มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไปมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรช่างอุตสาหกรรมในสัดส่วนสูงสุด ในขณะที่ปี พ.ศ. 2545 ประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่าเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในหลักสูตรเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์ใน สัดส่วนเพิ่มขึ้น สำหรับลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201-3,600 บาท และลูกจ้างที่มีรายได้ 3,601-6,000 บาท มีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรช่างอุตสาหกรรมในสัดส่วนลดลง และลูกจ้างที่มีรายได้มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไปมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถใน หลักสูตรคหกรรม/ศิลปหัตถกรรมในสัดส่วนใกล้เคียงในปี พ.ศ.2542

7) เขตที่อยู่อาศัย พบว่า ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงาน ทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทต่างมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ ในหลักสูตรคหกรรม/ศิลปหัตถกรรมในสัดส่วนสูงสุด

8) ภาคที่อยู่อาศัย พบว่า ทั้งในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ใน กรุงเทพมหานคร, ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.), ภาคเหนือ, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรคหกรรม/ศิลปหัตถกรรมในสัดส่วน สูงสุด สำหรับในปี พ.ศ.2545 ก็มีลักษณะใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ใน กรุงเทพมหานคร, ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.), ภาคเหนือ, และภาคใต้มีความต้องการที่จะได้รับการ พัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรคหกรรม / ศิลปหัตถกรรมในสัดส่วนลดลง เช่นเดียวกันในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรทหกรรม/ศิลปหัตถกรรมในสัดส่วนสูงสุดใกล้เคียงกับหลักสูตรช่างอุตสาหกรรม

5.1.3 ความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานกับลักษณะทางประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ในปี พ.ศ. 2542 และปีพ.ศ.2545

5.1.3.1 ลักษณะทางประชากร

1) เพศ ผลการศึกษา พบว่า ประชากรวัยแรงงานเพศชายมีสัดส่วนของผู้ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานเพศหญิงทั้งในปี พ.ศ.2542 และในปี พ.ศ.2545 โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และข้อค้นพบดังกล่าวเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ. 2542 กับ ปี พ.ศ. 2545 พบว่า ในปี พ.ศ. 2545 ประชากรวัยแรงงานทั้งเพศชายและเพศหญิงมีแนวโน้มที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานลดลงจากเดิม และเมื่อนำตัวแปรอายุ ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัย มาเป็นตัวแปรควบคุมพบว่า ทิศทางแบบแผนความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ ประชากรวัยแรงงานเพศหญิงมีสัดส่วนของผู้ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานเพศชาย

2) ตัวแปรอายุของประชากรวัยแรงงาน พบว่า ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ. 2545 ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุน้อยมีสัดส่วนของผู้ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีอายุมาก โดยประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปีมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด รองลงมาเป็นประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 25 – 44 ปี, ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 45 – 64 ปี และประชากรวัยแรงงานที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และข้อค้นพบดังกล่าวเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปี, 45 – 64 ปีและอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากเดิม และเมื่อพิจารณาตามตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัย

มาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

5.1.3.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

1) สถานภาพสมรสของประชากรวัยแรงงาน ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ. 2545 ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้สมรสมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากเดิม ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้สมรสและผู้เป็นหม้าย หย่า และแยกกันอยู่มีแนวโน้มความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงจากเดิม และเมื่อพิจารณาตามตัวแปรอายุ เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ในปี พ.ศ. 2542 และปี พ.ศ.2545 เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรอายุ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพสมรสเป็นผู้สมรสและผู้เป็นหม้าย หย่า และแยกกันอยู่มีสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสด แต่ความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเมื่อตัวแปรอายุเป็นตัวแปรควบคุม

2) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 4 – 6 คนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกน้อยกว่า 4 คน และมากกว่า 6 ขึ้นไป แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ในปี .ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4 – 6 คนและน้อยกว่า 4 คน มีสัดส่วนของผู้ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คนขึ้นไป และในปี พ.ศ.2545 พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4 – 6 คนและมากกว่า 6 คนขึ้นไปมีสัดส่วนของผู้ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกน้อยกว่า 4 คน และข้อค้นพบในการศึกษานี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากมีสัดส่วน

ของผู้ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อย และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ประชากรวัยแรงงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกันและเมื่อพิจารณาตามตัวแปรอายุ เขตที่อยู่อาศัยและภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุมพบว่า แบบแผนความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นั่นคือ ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกน้อยกว่า 4 คนและมากกว่า 6 คนขึ้นไปมีสัดส่วนของผู้ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 4 – 6 คน

3) ระดับการศึกษา พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาที่มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ และในปี พ.ศ.2545 พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ การศึกษาในครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาดำมีสัดส่วนของผู้ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาสูง และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับ พ.ศ.2545 พบว่า ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงจากเดิม และเมื่อพิจารณาตามตัวแปรอายุ เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ข้อมูลในปี พ.ศ.2542 ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัย ทำให้แบบแผนความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ ประชากรวัยแรงงานที่ระดับการศึกษามัศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ สำหรับในปี พ.ศ.2545 ตัวแปรอายุเป็นตัวแปรที่ทำให้แบบแผนความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ ประชากรวัยแรงงานที่ระดับการศึกษาประถมศึกษาที่มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

4) สถานภาพการทำงาน พบว่า ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานเป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้างมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานอื่นๆ โดยที่ในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างเอกชนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถใน

การทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือนเช่นกัน โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.05 และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงใกล้เคียงในปี พ.ศ.2542 เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอายุ เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า แบบแผนความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ ประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพอื่นๆมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานเป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง

5) ตัวแปรอาชีพ พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ/บริหาร/วิชาการมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า ข้อมูลมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับการเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมง และผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากเดิม แต่ภาพรวมประชากรยังคงมีแนวโน้มความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานลดลงในสัดส่วนใกล้เคียงในปี พ.ศ.2542 และเมื่อพิจารณาตามตัวแปรอายุ ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยและตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ข้อมูลในปี พ.ศ. 2542 ตัวแปรอายุ ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัย ทำให้แบบแผนความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพอื่นๆมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพวิชาชีพ/บริหาร/วิชาการ ในขณะที่ในปี พ.ศ.2545 ตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยทำให้แบบแผนความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพอื่นๆมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมง

6) รายได้ พบว่า ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่

เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาทเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่าและลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาทเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าผู้มีรายได้ตั้งแต่ 3,601 บาทขึ้นไป สำหรับในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่ามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาท และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาตามตัวแปรอายุ เขตที่อยู่อาศัยและภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ตัวแปรอายุ และภาคที่อยู่อาศัย ทำให้แบบแผนความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และในปี พ.ศ.2545 ตัวแปรอายุ เขตที่อยู่อาศัยและภาคที่อยู่อาศัย ทำให้ความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นั่นคือลูกจ้างที่มีรายได้อื่นๆมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาท

7) เขตที่อยู่อาศัย พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ทั้งในปี พ.ศ.2542 และในปี พ.ศ.2545 โดยข้อค้นพบดังกล่าวเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ พบว่า ข้อมูลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานลดลงจากเดิมเล็กน้อย และเมื่อพิจารณาตามตัวแปรอายุและภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุมก็พบความสัมพันธ์ที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

8) ภาคที่อยู่อาศัย ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคอื่นๆ ทั้งในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติและเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ในการเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคใต้มีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากเดิม ส่วนภาคเหนือ ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนภาคอื่นๆ ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนา

ขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงจากเดิม และเมื่อนำตัวแปรอายุและเขตที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม ความสัมพันธ์ดังกล่าวยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

การศึกษาครั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่า ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเป็นสิ่งที่แรงงานทุกคนจะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นเมื่อพิจารณาข้อมูลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนน้อยมาก และในปี พ.ศ. 2545 ประชากรวัยแรงงานมีความต้องการที่จะพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของตนเองในสัดส่วนลดลงใกล้เคียงเดิม ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าวิตกกังวลอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นฐานกำลังสำคัญในกระบวนการผลิต ซึ่งถ้าหากความต้องการพัฒนาขีดความสามารถของประชากรวัยแรงงานลดลง ย่อมมีผลกระทบต่อการผลิตสินค้าและบริการ ทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างล่าช้า และเมื่อพิจารณาตามหลักสูตรที่ประชากรวัยแรงงานมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน พบว่า ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์, พาณิชยกรรม/ภาษาศาสตร์/การโรงแรม และการท่องเที่ยว รวมถึงหลักสูตรคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามกระแสความต้องการของตลาดแรงงานปัจจุบันที่ต้องการประชากรวัยแรงงานที่มีความรู้ในด้านภาษาศาสตร์และคอมพิวเตอร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 42 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน
กับลักษณะทางประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ในปี พ.ศ.2542
และปี พ.ศ. 2545 ด้วยการวิเคราะห์แบบตารางไขว้

ลักษณะทางประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม	ผลการวิเคราะห์แบบตาราง ไขว้	
	2542	2545
1.เพศ	√	√
2.อายุ	√	√
3.สถานภาพสมรส	×	×
4.จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	×	×
5.ระดับการศึกษา	×	×
6.สถานภาพการทำงาน	√	√
7.อาชีพ	×	√
8.รายได้ของลูกจ้าง	×	×
9.เขตที่อยู่อาศัย	√	√
10.ภาคที่อยู่อาศัย	√	√

√ เป็นไปตามสมมุติฐาน × ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการศึกษานี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและ
ข้อเสนอแนะเชิงการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) เนื่องจากผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า ประชากรวัยแรงงานส่วนใหญ่ไม่ต้องการ
พัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน และเป็นประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้มีพื้นฐานระดับการศึกษา
ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมในสายการผลิตที่ไร้ทักษะฝีมือ
จึงอาจจะไม่เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของตนเองในการทำงานเพราะประชากร
วัยแรงงานอาจจะมุ่งเน้นเฉพาะการสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐ

ที่มีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงานสำหรับประชากรวัยแรงงานให้มีความรู้ในการปฏิบัติงานจึงน่าจะมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชากรวัยแรงงานตระหนักถึงการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน อันจะส่งผลให้ประชากรวัยแรงงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนที่สูงขึ้น ทั้งนี้ในการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานนอกจากจะทำให้ประชากรวัยแรงงานมีความก้าวหน้าในการทำงานแล้วยังจะทำให้ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ว่างงานสามารถประกอบอาชีพได้จากการฝึกอบรมทักษะในการทำงาน และยังเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

2) ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ประชากรวัยแรงงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในหลักสูตรคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในสัดส่วนเพิ่มขึ้น ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการฝึกอบรมในหลักสูตรดังกล่าวให้เพียงพอต่อความต้องการของประชากร และควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้เนื่องด้วยความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในด้านเทคโนโลยียังอยู่ในอันดับต่ำ คือ อันดับที่ 49 จาก 60 ประเทศ (world competitiveness center yearbook ,2004) จึงจำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐต้องเร่งดำเนินการในการฝึกอบรมทักษะแรงงานเพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศควบคู่ไปกับการสร้างคุณภาพชีวิตของประชากร

3) ผลการศึกษา พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน อาชีพ รายได้ของลูกจ้าง เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน ดังนั้นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจึงควรกำหนดนโยบายที่เหมาะสมกับลักษณะของประชากรวัยแรงงาน เพื่อเป็นแนวทางให้ตลาดแรงงานและประชากรวัยแรงงานตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน นอกจากนี้ภาครัฐควรจะมีนโยบายช่วยเหลือผู้ว่างงานด้วยการฝึกอบรมทักษะฝีมือการทำงานให้ผู้ว่างงานสามารถประกอบอาชีพช่วยเหลือตนเองได้

4) หน่วยงานภาครัฐ ควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะฝีมือในการทำงานของประชากรวัยแรงงานควบคู่กับการสนับสนุนแหล่งจำหน่ายสินค้าและบริการที่ประชากรเป็นผู้ผลิต เพื่อให้ประชกรนำความรู้ ความสามารถที่ได้รับจากการพัฒนาขีดความสามารถไปใช้ในการปฏิบัติงานจนถึงการพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อสร้างอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมได้

5) หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ควรมีการพัฒนาศักยภาพของประชากรวัยแรงงาน รวมถึงบุคลากรในองค์กร โดยการจัดฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ในการประกอบอาชีพหรือในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานนั้นๆ จนเกิดทักษะความชำนาญในการทำงาน

อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจในระดับสากล

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงการวิจัย

1) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานโดยอาศัยข้อมูลจากโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในรอบที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 และไตรมาสที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์) พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบในระยะเวลาสั้น ดังนั้นอาจจะทำให้พบข้อมูลที่มีความแตกต่างกันน้อยมาก ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลในช่วงระยะเวลา 5-10 ปี เพื่อศึกษาแนวโน้มที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะมีข้อเปรียบเทียบกันมากยิ่งขึ้น

2) เนื่องด้วยการศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องข้อมูลตัวแปรบางตัวที่น่าสนใจ เช่น ค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน พื้นฐานทักษะและความสามารถในการทำงานของแรงงาน ปัญหาและอุปสรรคของการเข้ารับการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน และความพึงพอใจในหลักสูตรที่ความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ เป็นต้น ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลของตัวแปรดังกล่าวข้างต้นเพิ่มเติม เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน นอกจากนี้ในการศึกษาควรศึกษาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในเชิงปริมาณร่วมกับเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ร่วมด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้ข้อมูลที่มีความลึกทั้งในด้านสภาพปัญหา และความต้องการอื่นๆเพิ่มเติมของประชากรตัวอย่าง

3) การวิจัยครั้งต่อไปควรคำนึงถึงข้อคำถามของแบบสอบถามทั้งสองปีที่ศึกษาเปรียบเทียบกับกัน ควรเป็นคำถามแนวเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันการเข้าใจเคลื่อนคลาดในข้อมูลตัวแปรที่ศึกษา นอกจากนี้ควรคำนึงถึงข้อคำถามที่ใช้เป็นตัวแปรตาม ซึ่งควรจะมีการสร้างเกณฑ์วัดความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานให้มีความละเอียด ความแม่นยำ และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป เช่น การสร้างมาตรวัดความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน เพื่อวัดความมีอคติ หรือความรู้สึกลำเอียง